

ŽENSKI KOTIČEK

ZANIMIVOSTI

IZ SLOVENIJE

JULIJSKA KRAJINA

OBNAVLJANJE PRISTANIŠČ

Ze med vojno je angleška mornarica poverila svojim izvedencem nalogo, da obnovijo delo v evropskih in azijskih pristaniščih, ki so jih sovražniki v zadnjih mesecih vojne uničili. Posebni vojaški oddelki kraljevske mornarice, kadetov in pionirjev so takoj začeli s tečajnim delom; nekatera pristanišča so Angličani prepustili v oskrbo Američanom.

Strasna so bila uničenja, ki so jih povzročili Nemci, zato, da bi zaveznikom onemogočili izkrcanje; potopljene ladje so ovirale vhode v vsa pristanišča, kjer je bilo tudi vse polno skrilih zasid; pristaniških naprav sploh ni bilo več.

Rotterdam, Amsterdam, Vilssingen, Antverpa, Ostend, vsa severna francoska pristanišča Calais, Boulogne, Dieppe, italijanska Livorno in Rayenna, nemška Bremen in Hamburg, azijska Rangoon in Hongkong, ki so jih osvobodili japonske okupacije, so bila samo nekatera pristanišča, kjer so angleški mornariki izvedenci opravljali svoje delo zato, da bi se ladje varno zadržale in da bi zgradili začasne stavbe in naprave, ki naj bi nadomestile prejšnje. Čeprav so s tem mogli le deloma odstraniti ruševine in napraviti le nekaj reda v močno uničenih pristaniščih, je to predstavljalo ogromno delo.

Uničenje v Rotterdamu

Meseca maja 1945 je oddelki angleških pristaniških delavcev prevzeli v oskrbo pristanišče v Rotterdamu, kjer so Nemci povzročili največje uničenje. Angleški častniki in nizozemski pristaniški upravitelji računajo, da bo za ta popravila treba potrositi 50.000.000 lir. Potapljači in strokovnjaki za čiščenje bomb in min so takoj začeli z delom in so se očistili velik del pristanišča. V jeseni 1944 so Nemci uničili pristaniške naprave v Amsterdamu. Pred kratkim je londonski »Times« objavil, da so Nizozemci v času nemške zasedbe preračunali povzročene škode in so se, preden so se Nemci predali — kar se je zgodilo meseca maja 1945 — v Angliji tajno naročili gradivo, ki so ga kasneje uporabili za popravila. Angleška mornarica se danes sodeluje pri tem delu z nizozemskimi oblastmi.

Po osvoboditvi je angleška kraljevska mornarica pomagala razstreljati potopljene ladje, ki so ovirale vhod v pristanišče.

Meseca novembra 1945 so nizozemski inženirji s pomočjo angleških izvedencev in z napravami, ki jih je dala na razpolago angleško mornariko, prvo pregrado pri jezcu v Walcherenu. Večji del naprav so prevzeli od zasilnega pristanišča »Mubler«.

Anverze, ki je za londonskim in newyorškim najvažnejše pristanišče na svetu, Nemci do zadnjega trenutka niso zapustili. Marial von Rundstedt je v teku zadnje velike nemške protiofenzive nameraval pristanišče znova osvojiti. Proti koncu leta 1944 sta poveljnik pristanišča, ki je bil neki angleški polkovnik, in njegov pomočnik takoj začela z obnovo. Ko je angleška mornarica meseca avgusta 1945 prepustila pristanišča v Calaisu francoski mornarici, je bilo pristanišče že precej obnovljeno. Tako je bilo tudi z drugimi francoskimi pristanišči.

Nesreča v Livornu

Nesrečine so bile nevarnosti, katerim so se med tem delom izpostavljali angleški mornarji. Pri razstreljevanju mine v Livornu se je avtomatično razpočila bomba, ki je istočasno sprožila naboj pod bližnjim svetilnikom. Svetilnik je eksplodiral, pri čemer je vrglo kameleje v višino 100 metrov. Podobno so ob neki drugi priliki pri razstreljevanju mine, ki naj bi uničila nek ladjo, ki je ovirala prehod v pristanišče, nevede sprožili tudi tonno razstreljivo, ki je bilo zakopano pod bližnjim nabrežjem.

Toda v Ravenni je morala angleška mornarica pretrpeti tudi raznovrstne druge težave. Zelo težavno je bilo odstranjevanje min, ker je bilo morje prenizko in ni bilo mogoče preprečiti nesreč in življenjskih izgub. Za odstranjevanje je lahko brez nevarnosti odstopal iz Bremana, ker je angleško mornariko skupno z angleškimi obratniki v naprej očistilo morje in ker so potapljači nevtralizirali vse mine, ki jih ni bilo mogoče odstraniti na drug način. To delo je zahtevalo mnogo poguma in sposobnosti.

Z izredno hitrostjo so angleški mornarji in kadeti opravljali podobno delo v azijskih pristaniščih Rangoon in Hongkong. Pri tem delu je uspešno sodelovala angleška vojna ladja »Shirbank«, ki so jo kadeti v Avstraliji predali in opremili z napravami, ki so jih rabili strokovnjaki za popravila dela v pristaniščih.

V Hamburgu se je začel s razpravo proti 14 članom osebja koncentracijske taborišča Neuengamme pri Hamburgu, kjer so Nemci za uničenje ujetnikov upeljali priložno delo in na ta način v dehi letih načrtno pomorili 40.000 oseb.

Dvadesetletni plačati Pedro Cadiotti je poskušal preplaviti razdaljo 320 km reke La Plata med Roserom in Buenos Airesom. Preplaval je le 302 km in s tem postavil nov svetovni rekord. V vodi je bil nepretrgoma 3 dni, tri ure in 15 minut.

Izbruh vulkana Sakuraja na Japonskem je zahteval že mnogo žrtev, 6000 oseb pa je zapustilo domove. Lava se valja s hitrostjo 22 m na uro proti mestu Kagoshimi, ki ima 180 tisoč prebivalcev. Reka lavo je široka 1 km in pol ter visoka 15 m.

Kot prve žene belega plemena je japonski cesar sprejel članke ameriške misije za vlogo na Japonskem. Sprejem je bil 27. marca v cesarski palači.

Zadnje dni marca meseca je v Parizu umrl slavn francoski zgodovinar in član francoske akademije Octave Aubry.

Od obnove tujskega prometa si obetajo v Sloveniji veliko koristi. Okupator je vse tujsko-prometne naprave silno opustošil in izropal. Pred vojno so letoviski kraji razpolagali z 18.000 posteljami, medtem ko jih imajo danes samo 1640; takrat je obiskalo Slovenijo okoli 197.000 turistov, med temi 50.000 tujcev. Letni gospodarski donos tujskega prometa je znašal okoli 170 milijonov din. Poglavitni čimtelji, ki so jih bodo pri obnovi posluževali, so: izraba državnih sredstev (20 milijonov din), vključitev privatnega sektorja, organizirana propaganda in podaljšanje tujsko-prometne sezone na spomladanske in jesenske mesece.

Kulturni delavci iz vse Slovenije je so te dni priredili v Ljubljani veliko kulturno zborovanje, ki je imelo namen, da obvesti svetovno kulturno javnost o upravičenosti jugoslovanskih zahtev po Trstu in Julijski krajini. Med drugimi so govorili o primorskem vprašanju pesnik Oton Župančič, prosvetni minister dr. Ferd. Kozak, pisatelj Jos Kozak in dr. Franjo Kidrič.

Branko Rudolf piše v »Ljudski pravici«, da je mariborska opera začela svoje delo z veliko voljo in okusom. Ker ne razpolaga z glasovno dobrim pevskim kadrom, si mora pač pomagati z okusno izvedbo in v kar največji meri izrabiti silo dobrega orkestra. Večkrat se mora zateči tudi k pevčemu gostom. Od ljubljanske opere so gostovali Anton Orel, Lado Korošec in

GOSPODARSTVO

Izdelovanje železniških vagonov na Češkoslovaškem

Meseca februarja so izdelali v češkoslovaških tovarnah vsa 409 novih vagonov, pretežno tovornih, za češkoslovaško državne železnice. Program proizvodnje so izvršili z 88 odstotki. V marcu so začeli z izdelovanjem modernih tipov tovornih vagonov z nosilnostjo 20 ton. Program proizvodnje bo zelo razširjen. Praska tovarna »Tatra« bo vsak dan izdelala 14 novih vagonov, ali več kot 300 na mesec. Češkoslovaška republika ima vsega 6 tovarn za izdelovanje železniških tovornih in osebnih vagonov. Odgovorni krogi se dobro zavedajo, da le dovoljna količina razpoložljivih vagonov more oživiti gospodarsko življenje republike, posebno še zato, ker je Češkoslovaška popolnoma navezana na železniški promet tudi s tujino.

KULTURA

Slovanska godba v Londonu

Dela slovanskih skladateljev tvorijo v zadnji dobi velik del londonskih koncertnih programov. V Queen Mary Hallu je bil koncert del Aleksandra Čerapina, katerega je predvajal sam skladatelj. Na drugem koncertu so prvič v Angliji izvajali znano Prokofjevo sonato št. 84 in Šostakovičev trio št. 67. Skladatelji, katerih dela v Angliji zelo pogosto igrajo, so Peter Iljič Čajkovski in Stanković; zelo priljubljena sta tudi Glinski in Musorgski. V londonski dvorani Wigmore Hallu so 1. oktobra 1945 prvič izvajali fragment sonate za glasovir Leaša Janáčka, ki jo je zložil v spomin češkega delavca, ustreljenega 1. oktobra 1905 v Brnu pri demonstracijah za češko univerzo.

Prva slovanska šola v Pragi

Pri trgovinski akademiji v Pragi so odprli šolo slovanskih jezikov, ki je edinstvena v češkoslovaški republiki. Zanimanje za učenje slovanskih jezikov je pri Čehih in Slovakah izredno veliko. Zato so takoj od otvoritvi odprli tri razrede, kjer poučujejo rusščino. Po en oddelki imajo poljščina, srbohrvaščina in češčina ter slovščina za tujce, ki žive v Pragi. Dalje poučujejo slovenščino, ukrajinščino, beloruščino, bolgarščino in jezik Lužičkih Srbov. Predvideno je tudi poučevanje litvanščine, estonskega, lettonskega in finskega jezika. Na šoli poučujejo tudi narodno gospodarstvo, pravno in kulturno življenje posameznega slovanskega naroda. Namen te šole je, da nudi absolutno možnost nastopiti v diplomatični ali konzularni službi, v trgovini in v novinarskem poklicu.

»Ali je prišla pošta?« je vprašala. »Ni pričakovala nikakega pisma, toda menila je, da mora v tem novem svetu pokazati kako mirna je in kako se zna obvladati. Da ni nikoli razburjena... skratka vse, kar v tem trenutku ni bila.«

»Ne, gospa. Pozabil sem povedati gospodu, da je pred desetimi minutami bila tukaj lady Gloria in pustila majhen ovoj.«

KONEC

SODBA V PULJSKEM PROCESU

Pulj, 6. aprila. Pri nadaljevanju procesa proti Bilucagliju in drugim obtožencem, ki je včeraj po zaslišanju številnih prič, prevzel besedo javni tožilec, ki je začel z besedami, da je opazil, kako hočejo obtoženci opraviti čiti svoja zla dejanja z izjavami, da jih je v njihovih akcijah vodil izključno duh italijanstva. Iz svojega življenja poveljujejo dejanja nacionalizma in v svojih družinah navajajo primere italijanstva. V tem nadaljevanju govori je tožilec nato dejal, da se bo uporabil členov 54 in 73, po katerih bi moral za nekatere obtožence upoštevati smrtno kazen.

Po govorih odvetnikov, je sodi še odšlo k posvetu in ko se je vrnilo v razpravno dvorano, je izreklo naslednjo sodo:

Vernier oproščen; Maracchi obsojen na 15 let zapor; Artusi obsojen na 20 let zapor; Bilucagli za katerega je javni tožilec zahteval 25 let, je sodišče obsodilo na 28 let; za Roccaja je sodišče potrdilo tožilecovo zahtev in ga je obsodilo na 30 let zapor. Vsi obtoženci izgubijo tudi pravico do javnih služb.

Potreba po krompirju Prosta prodaja žvepla

Gorica, 6. aprila. Odslek za prehrano poveljstva 88. ameriške divizije s sedežem v Gorici objavlja, da bi bil zelo zadovoljen, če bi mogel kupiti kakršen koli poljedelski pridelek, ki bi bil na razpolago po zadolžitvi vseh potreb civilnega prebivalstva na področju »A«.

Znano je na primer, da se nekateri kmetje obnavljajo sadišča krompirja, v bojazni, da bi zaradi preobilnega pridekla padle cene. 88. divizija potrebuje dnevno 40 stotov krompirja za prehrano svojih čet. To količino dobiva zdaj iz Združenih držav, morda pa bi to količino nabavili na licu mesta, če bi se ob letni izkazalo, da krompir preostaja.

TRST

Izpred izrednega sodišča

Poročnik milice obtožen umora

Danes se je pričela pred izrednim porotnim sodiščem razprava proti poročniku milice Brunu Benedetti, roj. v Trstu 1. 1907, uradniku pri Jadranski zavarovalnici. Obtožen je, da je 8. decembra 1944 prostovoljno povzročil smrt Friderika Pacorja, imenovanega »amerikanček«, podpoveljnika garibaldivske brigade; nadalje je obtožen smrti Ignija Jacumina. Razen tega ga obtožujejo, da je v družbi z drugimi neznanči 15. decembra 1941 na Opčinah prisiloval eksekucije skupine Slovencev, ki jih je obsojilo posebno sodišče.

Benedetti je zanikal, da ti sodeloval pri eksekucijem vodu, ki je takrat usmrtil pet protifašističnih Slovencev in je dejal, da v tistem času ni bil niti pri milici. Potem je dejal, da je 8. decembra 1944, prvega dne po njegovi prevratu v Ronke, bil v »Albergo alla Stazione«, kamor sta vstopila dva partizana, ki sta mu ukazala, naj dvigne roki; grozila sta mu z brzostrelko. On se je nato skril v notranjih sobah poslopja in ko sta mu sledila, je izvel revolver ter izstrelil tri strele. Za tem je zaslišal rafal brzostrleke in pok ročne granate.

Zaradi Benedettičevega streljanja sta našla smrt partizan Pacor in neki gost lokalca po imenu Jacumina, medtem ko je nekega vojaka, ki je bil zunaj lokalca, ustrelili bežeči partizan.

Nekatere priče, ki so prišle iz Ronkova, so dale več ali manj odgovarjajoče podrobnosti, na obtožbeno izjavo.

Jetniški kurat, oče Misalva, je dejal, da je prisostvoval streljanju.

Popis tujcev. Vse osebe, ki nimajo italijanskega, ali so brez državljanstva, se morajo javiti na uradu za tujce pri policijski Julijski krajini v ulici 30. oktobra št. 2-III. nadst. med 9. in 12. uro.

Od 8. do 10. aprila so na vrsti črke V, W, X, Z in Z.

Gledališče Fenice

Va Weirare Entertainments predvaja v gledališču Fenice revijo »Ladja kroša«, ki jo igra mednarodna skupina Zaccchini. Predstave danes in jutri v nedeljo ob 15. in 20. uri. Predprodaja vstopnic pri gledališkem blaginju.

Slovensko gledališče

Danes zvečer vprizori Slovensko narodno gledališče v Gorici v Ljudskem domu ob 20. uri dramo v treh dejanjih »Raztrganci«, ki jo je napisal Matej Bor.

Jutri, v nedeljo, bodo vprizorili ob 15. uri P. Šurekovo igro v treh dejanjih »Pesem s ceste«, ob 20. uri pa Golarjevo komedijo v treh dejanjih »Vdova Rožinka«.

Cene prostorov: 80, 60 in 40 lir; stojšče 30 lir.

KONEC

Sonce - prijatelj ali sovražnik?

Zadnja leta se je tudi pri nas zelo razširilo sončenje in milijenje, da je to zelo zdravo. Ko spomladaj postane malo topleje, vse oči in ok nedeljah hiti v naravo in na sonce.

Kakor pri vsaki stvari, je tudi tukaj vsako pretiravanje škodljivo in lahko bolj škoduje kakor koristi. Če lo najrazličnejše bolezni so lahko posledica prekomernega sončenja, da ne omenim navadnega opečenja. Če se pravilno sončite, lahko sonce pomaga zdraviti različne bolezni, če nepravilno povzroči druge. Seneča, če bi sestavili statistiko, bi najbrže dobili strani smagale, vendar je dobro vedeti in poznati tudi slabe, da se jim lahko izognete.

Naprimer zaradi prekomernega sončenja leto za leto lahko oboli za letnim rakom. Hoteli ste si nabrati zdravja za vso zimo, praili ste se na soncu in na mesto zdravja nabrali v sebi kal tako strašne bolezni.

Rekli boste, pa vitamin D, ali ga ne vsrkava telo iz ultravijoličastih žarkov? Da, temu je tako. Toda vitamina D dobi telo dovolj na koltine, če je tri minute na dan na svetlem zraku. Potrebne količine vitamina D, se lahko narkate na poti v urad, na trg, povod, v mesto, na deželi ali ob obali morja. Če ste zelo ogoreli, to ne pomeni, da ste zdravi in ste si nabrali za vso zimo vitamina D. Zavis od vaše kože, kako lahko ogori. In če ste zelo ogoreni, postane tudi vaša koža debelejša in dobrodejni žarki ne morejo prodreti v notranjost.

Prekomerno sončenje lahko povzroči naslednji izpuščaj in razne vrste lišajev, ki zelo srbe. Po eni strani je sonce najboljšje zdravilo za molijske, po drugi jih pa celo lahko povzroči in z raznimi ovisi za sončenje jih ranešete po vseh obrazu.

Če se sončite, se sončite pametno in zato vam bom dala nekaj nasvetov za pravilno sončenje. V tem pogledu je več različnih nazarjev in načinov, kako se privoščite vročemu soncu.

1) Ispostavite se soncu prvi dan le 10 minut in za dobo dveh tednov dodajate po pet minut na dan.

2) Postopoma se izpostavlajte soncu. Prvi dan le nogo, do kolena za dobo 10 minut. Drugi dan nogo 15 minut in obraz 10 minut. Tretji dan roke in ramena ter nogo, ki so med tem te utrujene, 20 minut. Četrty dan potem vedno dalje. Tako se vsak dan lahko malo bolj odkrijete in podaljšate dobo sončenja.

3) Najboljše je, če se gibljete na soncu, ker tako noben del ne bo predirektno obsevan.

Posebno pa to velja za bolne ljudi, rekondescence in ljudi slišne konstitucije.

Nekateri deli telesa so bolj občutljivi, ki so bolj občutljivi. Če bi smela, bi mi že pokazala vso simpatijo, ki jo čuti zame.

Pito je vzdihnil.

»Saj ni konca ne kraja težav; tako sem moral ravnati, da sem dobil pojavnosti in potrdila o najnem zakonu. Zdaj sem gotov, da sva poročena.«

Pito je približal svoj stol Ottiliji.

E. WALLACE

POTEPUH

Pustolovska zgodba

»To je smešno,« je menila Ottilija.

Pito je vzdihnil.

53.